

Till Finansinspektionen

Stockholm 3 maj 2018

FI Dnr 16-17599

Remissvar från SFM på Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsdistribution

Svenska försäkringsförmedlars föreningen (nedan kallat SFM) inger härmed remissvar över rubricerade föreskrifter.

Inledning

SFM har tidigare i möten med Finansinspektionen (nedan kallat FI) lämnat synpunkter på föreskriftsarbetet under kommande lag om försäkringsdistribution. SFM har i mars 2018 även lämnat skriftliga synpunkter på tidigare utkast till rubricerade föreskrifter.

Föreskrifterna har i sitt nuvarande innehåll som är föremål för remiss delvis ändrats efter synpunkter från SFM och andra instanser.

En del av de synpunkter som SFM tidigare lämnat tas upp även i detta remissvar, och en del nytt, där text i föreskrift helt eller delvis behöver ändras eller förtydligas.

I den svenska lagen om försäkringsdistribution, propositionen blev offentlig den 24 april 2018, finns en del nationella tillägg utöver direktivets innehåll, så kallad goldplating. Vid implementering av ett minimidirektiv kan en medlemsstat fylla på med regler utöver direktivet om det är absolut nödvändigt för att komma tillrätta med problem på den egna marknaden. Regeringen har i detta sammanhang gjort en del goldplating utan utredningar som visar att problem existerar överhuvudtaget eller i sådan utsträckning att komplettering utöver EU-direktivet är nödvändigt och utan genomförda konsekvensbeskrivningar. Om många medlemsstater väljer att implementera EU-rätt på det sättet får vi olika lagar om försäkringsdistribution och en trög eller icke fungerande inre marknad. Det är bland annat därför som det är viktigt att FI inte reglerar ytterligare, utöver den svenska lagen, då det skulle leda till en allt för komplex eller icke fungerande inre marknad, tex mellan nordiska länder.

Ytterligare goldplating och ytterligare detaljer utöver lag ska endast föreskrivas om FI har dokumenterad, tydlig och aktuell tillsynserfarenhet eller annat underlag som visar att det förekommer problem i sådan utsträckning som måste åtgärdas genom än mer detaljer. Redan innehållet i lagförslaget, även utan ytterligare reglering i föreskrifter, försvårar och fördyrar verksamheten för försäkringsdistributörer vilket kan leda till färre rådgivningsmöten med högre

kostnad för konsumenten samtidigt som konsumenterna har ett ökat behov av rådgivning såväl kring skadeförsäkring som livförsäkring med eller utan långsiktigt sparande.

Även en myndighet ska genomföra och uppvisa konsekvensbeskrivningar när föreskrifter författas. Vi ser att FI för dessa föreskrifter inte utrett tillräckligt och inte heller genomfört eller visat de konsekvensbeskrivningar som krävs av en myndighet när den detaljreglerar en bransch på detta sätt.

FI ska således inte föreskriva om mer än det som absolut är visat att det behövs, oavsett om bemyndigandena i vissa delar kan synas vara breda och öppna i lagen.

Andra argument för att inte detaljreglera, eller reglera alls utöver lagen, är de olika förutsättningarna som råder mellan olika försäkringsdistributörer. Även mellan försäkringsförmedlare råder det stora skillnader, till exempel mellan förmedlare med anställda och mindre egenföretagare utan anställda och de med fysiskt tillstånd. I flera delar av det som tas upp i förslaget till föreskrifter är det inte möjligt att skapa regler som passar samtliga slags distributörer. Finansinspektionen bör därför i de delarna helt undvika att reglera och i vart fall inte försöka detaljreglera eller särreglera.

Konsekvenserna av vissa bestämmelser i föreskrifterna kan vara svåra att förutse och det är då bättre att, i vart fall under en inledande period av ett IDD i kraft, i tillsynen nöja sig med att stödja sig på de delarna i svenska lagen.

Vissa av SFM's medlemsföretag har påtalat föreskrifternas 9 kap 5§ som ett exempel som slår snett mot små förmedlare och mot förmedlare med anställda där en anställd måste kunna arbeta med flera olika slags produktområden. Se vidare nedan kommentarer under 9 kap.

I avsaknad av utredning och konsekvensanalys av hur de föreslagna föreskrifterna påverkar distributörer, till exempel större och mindre försäkringsförmedlare, bör vissa paragrafer i förslaget till föreskrifter helt slopas, exempel som nämns i detta remissvar är 8 kap 5 och 6§§ och 9 kap 5§.

Svårigheterna med att implementera senast 1 oktober 2018 är ett annat argument som anförts för att inte gå utöver annat än absolut nödvändig reglering i lag. Det har påtalats flera gånger förut och måste nämnas igen; oavsett om det är fråga om en liten eller stor försäkringsdistributör är det tyvärr inte möjligt att anpassa interna rutiner, informationsmaterial, avtal, IT och annat i tid. Det föreligger ett generellt behov av generösa övergångsregler.

Nedan följer korta kommentarer kapitelvis över delar av sådant SFM har hunnit analysera och förankra bland medlemmar.

4 kap

Är försäkringsförmedlaren en juridisk person avser kunskapskraven de som "direkt deltar i eller ansvarar för" "distribution". SFM efterfrågar ett förtydligande av vilka personer som avses.

3-6§§ allmänt

SFM ser positivt på mer övergripande kunskapsbestämmelser snarare än på mer detaljerade kunskapskrav. Övergripande bestämmelser ger branschen möjlighet att gemensamt sätta enhetliga och tydliga kunskapskrav för olika slags verksamheter.

3§ 5 p

Eftersom detta kunskapskrav ska omfattas av ett test där fristående aktör ska vara inblandad bör "distributörens interna regler..." ändras till något i stil med att kunskapen ska omfatta *innehållet* i de/sådana interna regler som distributören ska ha... .

4§

Ämnena "dataskyddsrätt" och "hantering av intressekonflikter" finns för livförsäkring i 4§ men saknas i 4§ för skadeförsäkring.

4§ 1 st 8 p

Vilken slags "finansiell kompetens" gäller för distribution av skadeförsäkring? Därutöver behöver texten ".. kunskap om finansiell kompetens." ändras till "ha" finansiell kompetens.

5§ 1 st 3 p

Vi föreslår att ordet "socialförsäkringsrätt" används istället för "socialrätt".

Vi föreslår att ämnena "familjerätt och successionsrätt (juridik om arv)" läggs till.

6§ 1 st 1 p

Ordet "nettopremier" behöver förklaras då det inte finns någon allmän definition av ordet.

6§ 1 st 3 p

SFM föreslår att denna punkt formuleras enligt följande; "..finansiella risker som bärs av försäkringstagarna och/eller försäkrade,..".

7§

Praxis på försäkringsförmedlarmarknaden är 2 år. Jfr FI's i dag gällande allmänna råd. Även med den förklarande texten i remisspromemorian är det farligt att i själva föreskriftstexten ange den allt för korta tiden 6 månader. Det finns risk för att det blir standard och ett sämre konsumentskydd än det som finns i dag.

En anledning till kortare tid än 2 år kan vara att söka harmonisering med värdepappersmarknaden (vp) där det inte finns krav på erfarenhet. Det kan uppfattas som orättvist i förhållande till de som arbetar med investeringsrådgivning inom försäkring som i dag har praxis med 2 års erfarenhet. Det är dock stor skillnad mellan vp och försäkring i komplexitet på produkter, juridik, skydd för anhöriga mm och vikten av konsumentskydd vid försäkring, som också ofta avser längre sparperspektiv till exempel för pension som kan ligga långt bort, kan inte nog betonas. Försäkring kan även täcka till exempel ansvar där skadestånden kan vara höga eller egendom värt stora belopp som dessutom kan vara belånad.

Vi har förståelse för att mindre än två år kan vara tillräckligt om det rör sig om annat än livförsäkring och annat än viktig konsumentskadeförsäkring samt skadeförsäkring för företag. Mindre än två år kan vara i sin ordning för förmedling av vissa sakförsäkringar såsom produktförsäkring och bilförsäkring i de fall det är enkla standardiserade produkter.

10§

Det kan vara svårt för vissa aktörer att utöver innehåll bestämma/förklara "nivå" på ett kunskapstest.

Det är positivt att de i 11§ angivna och från IDD hämtade 15 timmarna är kompletterade med att kunskapstest (9§) ska genomföras. De allra flesta försäkringsförmedlare gör så redan i dag. Till exempel de som är licensierade genom InsureSec och då förutom grundlicensen även måste genomföra årliga kunskapsuppdateringar för att behålla licensen. Utbildningsinsatser av olika slag på minst 15 timmar behövs årligen för att klara den årliga kunskapsuppdateringen. Det kan i det sammanhanget noteras att de flesta livförsäkringsbolag kräver av en förmedlare att denne är licensierad hos InsureSec för att få förmedla livförsäkringsbolagets produkter.

Det är viktigt för konsumentskyddet att detta krav gäller för samtliga personer som har kundkontakt och säljer samt ger råd om försäkring, dvs bland annat även för säljare och rådgivningspersonal anställda på försäkringsbolag och bank som förmedlar viktiga försäkringar med sparande och annan försäkring.

5 kap

3 – 6§§

Frågan om alla i ledningen eller denna som kollektivt ska uppfylla samtliga krav: i direktivet står i Art. 10.2. 5 st. att kraven på kunskap och kompetens kan tillämpas på "relevant persons within the management structure of such undertakings who are responsible for distribution". I 10.3 står om good repute (skötsamhet etc.) och i 3 st. där samma personkrets i ledningen anges, dvs. "relevant persons". Varför utvidga kretsen? I 2:8 3 p. i lagförslaget står i och för sig "den som ska ingå i den juridiska personens ledning eller vara ersättare för denne", vilket kan tyda på att man vill att det ska vara samtliga personer i ledningen och i specialmotiveringen menar man att det överensstämmer med både nuvarande reglering och övrig reglering av finansiell sektor; där håller vi inte med om att samtliga krav gäller för samtliga personer i ledningen, utan de gäller ledningen som kollektiv. Det kan inte vara avsikten att i implementeringen av IDD ställa högre krav än de som finns i reglerna för försäkringsföretag, se 2 kap 4§, 10 kap 5§ FRL och 9 kap Art 258 i delegerade förordning (EU) nr 2015/35.

Kort sagt bör det räcka med att varje distributör ansvarar att styrelsen som kollektivt uppfyller kraven på ledningen i föreskrifterna. Varje distributör ska kunna visa att styrelsen som kollektivt uppfyller kraven och där behov finns, där tillräcklig kunskap kollektivt inte fanns från början, kunna visa vad som gjorts för att uppfylla kraven.

Det måste vara möjligt att ha vissa personer i styrelsen som har särskild specialistkompetens utan att dessa, var och en, ska behöva uppfylla allt i 5 kap.

8 kap

5§

Föreskriftens 8 kap 5§ innehåller en detaljreglering utöver vad som är nödvändigt och den påverkar företagsinterna angelägenheter, diverse avtal och arbetsrätten.

I första hand föreslår SFM att bestämmelsen helt tas bort då lagen redan reglerar hanteringen av intressekonflikter och incitament. Om bestämmelsen trots allt behålls behöver den föreslagna skrivningen om "balans mellan fasta och rörliga ersättningskomponenter" tas bort. Det kan inte anses ligga inom bemyndigandet till FI att reglera om ersättning på detta sätt. Om FI kan motivera att det ligger inom bemyndigandet och att myndigheten utan utredning, utan aktuell och relevant

tillsynserfarenhet och utan konsekvensanalys anser sig kunna styra över hur rörlig ersättning ska förhålla sig i relation till fast ersättning, föreslår SFM följande skrivning;

"5 § En försäkringsdistributör ska för personer som avses i 4 § se till att den fasta delen utgör en tillräckligt stor del av den totala ersättningen, så att ersättningsstrukturen inte främjar distributörens intressen framför kundens intressen."

6§

Den föreslagna bestämmelsen tycks vara grundad på bemyndigandet i 4 kap. 19 § p 3. Av bemyndigandet följer dock att FI får meddela föreskrifter om "hur en ersättning som avses i 3 § första stycket ska vara utformad för att inte motverka att en försäkringsdistributör uppfyller kraven i 1 §". Bemyndigandet ger alltså FI en möjlighet att föreskriva om hur ersättningar får vara utformade. Den föreslagna bestämmelsen anger dock, i motsats till bemyndigandet, hur en ersättning inte får vara utformad.

SFM anser således att FI saknar bemyndigande för den föreslagna bestämmelsen.

FI bör överväga att inte reglera något alls angående detta. I sammanhanget kan det också framhållas att den delegerade förordningen innehåller regler som anvisar när en tredjepartsersättning är tillåten respektive otillåten.

9 kap

2§

Det bör framgå om "...fastställa och genomföra en urvalsprocess.." är ytterligare en intern regel som försäkringsförmedlaren ska ha på plats och om så inte är fallet, huruvida processen ska dokumenteras.

5§

Det måste förtydligas att begränsningen avser rådgivning angående en viss försäkringsprodukt i en specifik kundrelation och inte förmedlarens verksamhet generellt. I annat fall bör bestämmelsen helt slopas.

I FI's remisspromemoria nämns harmonisering med Mifid 2. Det fungerar inte att harmonisera regelverk i en bestämmelse av detta slag. De produkter som Mifid 2 avser går inte att jämföra med den palett av klart olika slags produkter en försäkringsförmedlare kan erbjuda sina kunder. Det måste vara möjligt för en försäkringsförmedlare (oavsett om det är en person som är en egenföretagare, arbetar på fysiskt tillstånd eller är anställd) att i fråga om tex sjukvårdsförsäkring tydligt informera kunden om att denne kan förmedla den produkten från två lämpliga av förmedlaren utvalda försäkringsgivare och för samma kund kunna tydligt informera om att i fråga om tjänstepension så utövar försäkringsförmedlaren opartisk analys.

Behov av regeln saknas helt och om något ska föreskrivas kring detta så måste det vara tydligt att en förmedlare kan utöva opartisk analys i fråga om vissa produkter och inte göra så i fråga om andra. Så länge det är tydligt för kunden. En sådan förmedlare, som i förmedling av vissa produkter är opartisk och i vissa inte är det, ska förstås inte på en hemsida eller annan generell marknadsföring säga att denne erbjuder opartisk analys utan att förklara för vilka produkter det gäller.

Som en konsekvens av slopandet av, eller ändringen av, 9 kap 5§ behöver även 9 kap 4§ punkt 3 ändras på så sätt att texten "...och de till dem knutna rådgivarna,.. " tas bort.

10 kap

Allmänt om kapitlet

FI behöver säkerställa att innehållet överensstämmer med EIOPA's riktlinjer för försäkringsförmedlars hantering av klagomål, vad EIOPA anser vara ett klagomål och vem EIOPA anser vara klagande. Om det finns krockar med vad som krävs för försäkringsbolagen behöver föreskriften implementera minsta goda gemensamma nämnare.

Om FI framöver avser att årligen samla in klagomålsstatistik från försäkringsbranschen enligt EIOPA's krav så bör FI ta höjd för det redan i dessa föreskrifter så att branschen har en större möjlighet att sammanställa och rapportera på ett sätt som FI kommer att önska. Om inte det görs nu finns det risk för dålig rapportering de första åren och mycket manuellt samt tidsödande arbete.

11 kap

11§

Av remisspromemorian framgår att sådan information endast ska lämnas när det är aktuellt, då detta endast gäller för några typer av försäkringar. Det torde vara en felskrivning i paragrafen. SFM föreslår att ordet "att" byts mot ordet "huruvida"; ".....ska informera kunden om ~~att~~ huruvida försäkringsgivaren har rätt att få tillbaka hela eller delar av ersättningen..... "

14§

Här ska läggas till att det är möjligt att lämna informationen på en webbplats. Så som paragrafen nu är formulerad framstår det som att det enda alternativet till att lämna informationen på papper är att lämna den på ett annat varaktigt medium. Det är inte i överensstämmelse med 5 kap. 15 § lagen om försäkringsdistribution.

12 kap

3§

Försäkringsförmedlars innehåll i dokumentation håller generellt en hög nivå och bygger bland annat på innehållet i existerande föreskrifter. Att dokumentationen är god syns bland annat i de kontroller InsureSec har gjort av försäkringsförmedlare. Det som nämns i denna nya paragraf ryms i stora drag inom det som finns i existerande föreskrifter och inom det som vuxit fram som anses vara god försäkringsförmedlarsed kring dokumentationens innehåll. Med tanke på hur viktigt dokumentet är för kunden (och distributören) så är det väsentligt att alla övriga distributörer som nu kommer att omfattas av de nya föreskrifterna verkligen förstår vikten av och syftet med dokumentationen och inte radar upp information med svåra ord för att bara bocka av det som krävs enligt bestämmelsen. Vi önskar inte på något sätt ytterligare innehåll i föreskrifterna, eller fler detaljer än nödvändigt, men det skulle inte skada om FI i denna del tar med en översiktlig syftesbeskrivning som förklarar att den text dokumentationen ska vara formulerad på ett sätt, språkligt och innehållsmässigt, så att en konsument verkligen förstår rådet och varför viss produkt eller tjänst valdes. Så enkelt och tydligt att en utomstående person utan kunskap om försäkring, som inte ens var med vid mötet, i efterhand vid läsning av dokumentet ska kunna förstå vad som skedde.

13 kap

Det finns en blandning av orden "informera, förklara och beskriva" i föreskrifterna i allmänhet och i detta kapitel. FI bör se över vilket eller vilka av dessa som bör användas och beskriva vad som avses med respektive begrepp.

2 § 1 st

Det framgår att en förmedlare ska informera kunden om råd är grundade på opartisk analys eller inte. Andra meningen innebär ytterligare information till kunden om vad som gäller vid opartisk analys, det står inte att det kravet endast gäller för de som utger sig för att utöva opartisk analys utan kan läsas som att det avser alla typer av distributörer. Det bör förtydligas. Hur mycket är det meningen att en förmedlare som inte lämnar råd på opartisk analys ska förklara för kunden? Hur mycket är det rimligt att en distributör berättar om en tjänst som distributören inte tillhandahåller? Rent praktiskt går det att lösa men det leder till ytterligare text i informationsblad till kunder och ytterligare administration samtidigt som det inte bidrar till kundnyttan.

14 kap

2 §

FI hänvisar till den delegerade förordningen 2017/2359. Generellt bör översyn göras av hela föreskrifterna angående hänvisningar till förordningar på EU-nivå. SFM tycker att det är positivt att hänvisningar görs där det är relevant, det förenklar mycket för den som ska få förståelse för och tillämpa föreskrifterna och reglerna överlag angående försäkringsdistribution, men det bör då göras genomgående i föreskrifterna.

FI borde i 14 kap 2§ (eller i remisspromemorian) förklara och motivera varför hänvisning kan göras till ovan nämna förordning och varför hänvisning kan göras från föreskrifternas 14 kap 2 § till 13 kap 6§.

15 kap

2§

Det behöver förtydligas om personer som ”..ansvarar för, distributionen av försäkringar.” kan vara någon annan än sådan som hos FI står registrerad som försäkringsförmedlare eller anställd försäkringsförmedlare. De som anmäls som anställda försäkringsförmedlare idag kan sökas ut på FI's hemsida, syftet med det är bland annat att kunder ska kunna kontrollera att den förmedlare de har haft faktiskt är anställd som försäkringsförmedlare. Om det i den listan även tas upp personer som ansvarar för distributionen av försäkringar men inte är försäkringsförmedlare, blir det oklart vad syftet med anmälan och publicering på FI's hemsida faktiskt är.

Stockholm som ovan

Svenska försäkringsförmedlares förening (SFM)

Karin Lindblad
VD

Henrik Sandell
Jurist